

Ct. Belan, leptané sklo v jedálni hotela Devín v Bratislave, detail, 1958. Foto F. Hideg

Príkladom grafického čítania leptu sú práce Františka Kráľa. S vývinom jeho tvorby v oblasti dekoratívne zušľachťovaného plochého skla (leptaného, pieskovaného, matovaného) sa kvalitatívne kryje vývin jadra slovenskej tvorby v tejto oblasti. Od začiatkovej ilustratívnej práce, v ktorých lept tvoril vonkajšiu i vnútornú kresbu (figurálna alegorická výzdoba kaviarne Palace na Sliachi z roku 1958)⁴⁸ smeruje Kráľ — v súlade s vývinom svojej grafiky — k redukovaní motívu na symbol a leptaných častí na obrysovú linku.

Výzdobu Kultúrneho domu v Komárne realizoval Kráľ v plodnej spolupráci s českým umelcom Benjamínom Hejlekom (lineárny lept, kombinovaný s pieskovaním a sklenenou intarziou, 1961—1962). Priesvitnosť dvoch tabúľ skla využil na kombináciu pieskovaných plôch s lineárnym leptom, vytvárajúcim figurálnu osnovu.

Spolupráca s B. Hejlekom bola pre Kráľa podnetom po stránke technologickej i výtvarnej; bola prínosom i realizáciou prác v Hejlekovej dielni. Spoločná tvorba posilnila v Kráľovom tvorivom myslení využitie vlastností skla ako esteticky aktívneho činiteľa a významného tvorivého východiska, z ktorého sa rodila umelecká koncepcia návrhu. Týmto postupom sa vylúčil nesúlad návrhu a použitej technológie. Heslom sa stal experiment v technologickej oblasti, ktorý sa chápal ako uvoľnenie priestoru pre umelecký zámer.

Výsledkom spolupráce obidvoch autorov boli viaceré úspešné diela; ako príklad možno uviesť výtvarnú výzdobu nemocnice v Dolnom Kubíne (realizovanú roku 1965, osadenú roku 1974) a jedálne stravovacieho strediska Aeskulap v Trenčianskych Tepliciach z roku 1969—1971.

V obidvoch prípadoch použili autori techniku pieskovania plochy s ponechaním hladkého, bezfarebného, priehľadného skla.⁴⁹ Vynechaním čírych, nepieskovaných plôch dosiahli umelci vibrovanie svetla vo valéroch. Pri výzdobe stravovacieho strediska Aeskulap využili princíp dvojitého pieskovania (prvý raz použitý v Kultúrnom dome v Komárne v rokoch 1961—1962). Výhodou tohto typu dekoratívneho zušľachťovania je jeho obojstrannosť a teda možnosť použitia v priestore (súčasť dverí, priestorová priečka). Poskytuje možnosti rôznej transparentie sklenených plôch striedaním dvojito i jednoducho pieskovaných plôch a číreho skla. Motívom je nefiguratívna geometrizujúca skladba plôch, ktorá najlepšie vyhovuje zvolenej technike.

Snaha o nové technologické i výtvarné zvládnutie materiálu ústila v Hejlekovej dielni v programový experiment, ktorého výsledky sa overili v architektonických priestoroch rozmanitých druhov.

Pôsobivým uplatnením umelecky stvárneného plochého skla je výzdoba novej budovy letiska v Bratislave z rokov 1970—1971.

Sklené steny Františka Kráľa a Benjamína Hejleka využívajú dva technologické princípy, ktoré sa zrodili v Hejlekovej dielni. Stena Františka Kráľa, umiestnená na vstupnej stene reštaurácie pre vnútroštátnych pasažie-